

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: CORTLANDT 2876

NO. 248. — ŠTEV. 248.

NEW YORK, MONDAY, OCTOBER 22, 1928. — PONDELJEK, 22. OKTOBRA 1928.

VOLUME XXXVI — LETNIK XXXVI

Portes Gil za zaščito delavcev.

DALEKOSEŽNI NAČRTI IN OBETI PROVIZORIČNEGA PREDSEDNIKA

Važna konferenca delavcev in podjetnikov. — Delovnik ne sme znašati več kot osem ur. — Ženske in otroci ne smejo biti ponoči zaposleni. — Delavci imajo pravico do štrajka. — Slične pogoje je nameraval uveljaviti Obregon.

MEXICO CITY, Mehika, 20. oktobra. — Danes je sprejel Emilio Portes Gil v avdijenci tujezemske časnikarske poročevalce ter jim rekel:

— Kakorhitro bom prevzel urad kot provizorični predsednik, bom predložil poslanski zbornici in senatu načrt za zaščito in zavarovanje delavcev.

Z njegovim nastopom bo uveljavljen v Mehiki osemurni delovnik ter šestdnevni delovni teden. Ženske ne bodo smele delati ponoči, in nobena industrija ne bo smela zaposliti otrok, ki še niso dosegli šestnajstega leta.

Nošeča ženska ne bo smela zadnje tri mesece opravljati nobenega težkega dela.

Mesec dni po porodu bo morala popolnoma počivati ter bo plačana za to.

Plače je treba spraviti v soglasje z živlenskimi stroški.

Delavci bodo deležni dobička pri industrijah. Ta delež bo določila posebna komisija.

Takoj ko bo Gil nastopil urad, bo sklical konferenco zastopnikov delavcev in podjetnikov. Pri tej priliki bo predložil svoje načrte ter upa, da bo do rešenja v obojestransko zadovoljstvo.

Delavec ima pravico do stavke. Ta pravica je štrajkarjem odvzeta le v slučaju, če bi skušali z nasiljem izvojevati svoj cilj.

Ce bi se v slučaju industrijalnega spora ne hotel podvreči delodajalec razsodbi razsodišča, bo moral smatrati zadevo za zaključeno ter plačati delavcem tri mesece mezdo.

Vse tozadavne zakone je zamislil že Obregon, pa mu je smrt prekrizala načrte.

Gil bo nastopil svoj urad dne 30. novembra.

Onega dne po zaprisežen kot provizorični predsednik pred kongresom v Narodnem Štadijonu.

VELIK VIHAR V ANGLIJI

Vihar, ki je pihal z naglico stotih milj na uro, je širil opustošenje po angleških otokih. — Prekinjena brzojavna zveza.

LONDON, Anglija, 21. oktobra. Poročila iz vseh delov angleških otokov pričajo o sili viharja, ki je prihrumel nad deželo v teku zadnjih štiri in dajsetih ur. Hurikan je dosegel naglico skoro stotih milj na uro v gotovih delih Irske. Londončani, ki so ostali prebujeni skozi celo noč, so slišali vihar, ki je pihal z naglico šestdesetih milj na uro, trgal strehe ter položil vse brezžične "aerials". Brzojavni in telefonski sistemi so bili popolnoma porušeni.

Doživljaji Londona pa so bili skrajno mili v primeri z doživljaji v severnem delu dežele in na Irskem.

Irska je še vedno praktično izolirana in komunikacije s severom se je šele pričelo zopet ustanavljati.

zemlja vsled težkih nalivov. Ves ladijski promet, vključno onega preko Atlantika, je bil ustavljen.

Parnik Anconia je dosegel ravno pomol, ko je izbruhnil vihar in potniki, vključno 200 vračajočih se poljskih delavcev, so preživeli nenameravano noč na krovu parnika, ker so težki valovi preprečevali tenderju, da bi se približal parniku.

LONDON, Anglija, 21. oktobra. Le ena ladijska nesreča se je pripetila, v kolikor znano, vsled viharja, ki je izbruhnil nad angleškimi otoki. Parnik Saint Brandan iz Glasgowa, obsegajoč 386 ton, je bil izgubljen ko je nasledel na skale v bližini Cairns of Coll. Posadka desetih je bila rešena z rešilnimi čolni.

Ledenik na poti parnikov.

Ledeno goro, ki se pomika počasno južno proti poti evropskih parnikov, je zagledal holandski parnik "Volendam", ki je pristal večeraj v Habokenu. Ledeno goro je zagledal 17. oktobra, ko se je nahajal parnik nekako sedem milj proč od njega.

Kapitan parnika je takoj razposlal brzlična brzojavna svarsila na vse ladje. Rekel je tudi, da je ledena gora obdana od megle.

GOVERNER SMITH SE JE VRNIL V ALBANY

Governer Smith je odhitel proti Iztoku po velikem sprejemu v Indiani. — Njegov sprejem v Indianapolisu se je kosal z onim, prirejenim Lindberghu. — 30,000 ljudi pred njegovim hotelom.

MUNCIE, Ind., 21. oktobra. — Governer Smith se nahaja danes na poti proti Iztoku in v ušesih mu še vedno zveni navdušenje Srednjega zapada.

Odločnost chicškega govora Smitha se je pokazala večeraj zopet, ko je par vprašanj zopet sprožilo najbolj drastičen kritikizem republikanske trditve glede ekonomije ali varčevanja.

Prebivalci Indianopolisa, glavnega mesta te najbolj notorične in razvpite klanske države, so ga pozdravili popoldne ob treh z glasnimi kliki. Peljal se je več kot eno miljo daleč po ulicah, ki so bile solidno obrobene in skozi bloke, natlačeno polne z ljudmi.

Krajevni izvedenci pravijo, da je njegov sprejem dosegel, če ne prekoračil sprejem, katerega so priredili prebivalci mesta colonelu Lindberghu.

Sprejod se je končal pri English hotelu, v velikem središču, na koga sredi se dviga spomenik vojakov in mornarjev, posvečen spominu na Državljansko vojno. Tam je šel Smith na balkon hotela ter kri navzdol na 30,000 ali več moških in žensk, ki so polnili skoro polovico kroga. Številni so splezali na doljeni del spomenika, da imajo boljši razgled.

Predstavljen od Charles Great-housa, tajnika demokratičnega narodnega komiteja, je govoril gverner Smith za par minut skozi celo vrsto "amplifiers". To je bil neke vrste "howdoyoudo" govor, združen s povabilom, naj poslušajo njegove preostale nagovore, katere bo imel v "bitki za atlantiško morskno obal".

Odvedli so ga nato v Metodistovsko bolnico, da obišče Thomas Taggart, veteranskega demokratičnega bosa v Indianapolisu, ki je bolan. Nato je šel nazaj v Claypool hotel, kjer se je pogovarjal z zbranimi skupinami farmarskih voditeljev, učiteljev, delavskih voditeljev in kampanjskih ravnateljev.

Opomnil je farmerje, da je obljubila demokratična platforma to, kar so zahtevali in česar jim republikanska stranka ni hotela dati. Povedal je delavskim voditeljem nekaj o svojem rekordu, da se uveljavi delavsko zakonodajo v New Yorku in učiteljem o njegovem boju za boljše plače za šolske učitelje.

Lovske nezgode.

HIGHLAND, N. Y., 21. okt. — Milton Young ne bo nikdar več pustil svojega lovskega psa v bližino njegove risanice.

Lovil je pred par dnevi z nekim prijateljem in njegova puška je bila naslonjena na njegov avtomobil, ko se je neki lovski pes zadel v puško ter jo prevrnil. Puška se je sprožila, a mesto zajca je dobil Young strel v nogo. Rana pa ni nevarna ter bo kmalu okrevala.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA
"GLAS NARODA". NAJVEČJI
SLOVENSKI DNEVNIK V ZDU
DRŽAVAH.

POČAŠČENJE T. A. EDISONA

Edison je dobil zlato svetinjo, za katero je glasoval kongres. — Devetindesetletnica slavnega izuma.

WEST ORANGE, N. J., 21. okt. Večeraj zvečer pred devet in štiridesetimi leti je iznašel Thomas A. Edison, znan že takrat kot "čarovnik iz Menlo Parka", žarečo električno svetilko ali žarnico.

Večeraj zvečer je stal v svojem starinskem laboratoriju v West Orange, N. J. v luči iste svetilke, neizmerno izboljšane tekem let, a bistveno iste kot je bila njegova prva stvaritev. — v luči, ki je izpremenila noč v dan po celem svetu — ter sprejel od Združenih držav svetinjo, za katero je glasoval kongres.

Odličnjaki dveh svetov so se zbrali v Edisonovem laboratoriju v West Orange, da prisostvujejo poklonitvi svetinje potom zakladniškega tajnika Andrew W. Mellona.

Pooblaščenec angleškega poslanstva je bil tam, da vrne prvi fonograf, majhno škaflijo z rogom in voščnim cilindrom, katero je napravil Edison pred nekako 45 leti ter jo nato posodil South Kensington muzeju v Londonu.

Poleg tajnika Mellona so stali Henry Ford in Harvey Firestone in radio je privedel predsednika Coolidge v skupino, čeprav je bil proč v Washingtonu.

Naslednje je moje sporočilo Mr. Edisonu. — je prišel glas predsednika v starinski laboratorij.

Plemeniti, prijazni služabnik Združenih držav in dobrodelnik človeštva naj bi bil še dolgo ohranjen za delo in inšpiracijo onih, ki bodo pripravljene ponesti naprej njegovo bakljo.

Potom radija je postala enostavna ovacija v Edisonovem laboratoriju praveca ves svet obsegajoča afera. Osem in štirideset radijskih postaj je bilo spojenih, da so ponesle to vest po žrnem svetu.

Padla iz aeroplana.

BERN, Švica, 21. oktobra. — Neka potnica pri aeroplanskem izletu preko Alp, je padla večeraj s svojega sedela ter bila ubita, ko se je aeroplan ostro zasukal nad Alesch ledenikom. Pilot je razkril, da je njegova potnica izginila, ko se je aeroplan zopet naravnal.

Truplo ženske so našli pozneje v bližini vasi Thonau.

100 OSEB BIRADO POTOVALO S ZEPPELINOM

Sto ljudi prosi za mesta na Zeppelinu na njegovem povratnem potovanju v Nemčijo. — Vodiljni zrakoplov je bil napolnjen z ameriškim plinom.

LAKEHURST, N. J., 21. oktobra. — Več kot sto aplikacij je bilo sprejetih za vožnjo na Graf Zeppelinu na njegovem povratnem potovanju preko Atlantika v Nemčijo. Tako so objavili danes častniki zračnega velikanja.

Kapitan Fleming, drugi častnik Zeppelina in štirje nadaljni častniki, so pregledali večeraj aplikacije, kojih ena je prišla od bokserja, Al Browna.

Vodiljni zrakoplov bo pripravljen v sredo za nameravani polet na Srednji zapad. Po njegovem povratku v tukajšnjo mornariško zračno postajo, bo treba le še 48 nadaljnih ur, da se ga pripravi za povratni polet v Nemčijo.

Medtem ko je delo na poškodovani plavuti hitro napredovalo, se je spravilo večeraj v nemški zrakoplov nadaljnih 284 steklenice ameriškega plina. Dva in petdeset steklenic se je spravilo v ladjo že predvečerajšnjem.

Poškodovana plavuta bo dobila danes in v ponedeljek štiri plošče barve.

Kakih 25,000 oseb je obiskalo Lakehurst, da si ogledajo zračno križarko in nadaljnih več tisoč jih je prišlo s tremi posebnimi Jersey Central vlaki, ki so dospeli v bližino lope na posebnih tračnicah.

Zakoplov je dobil seveda velikanško pošto, ki je prišla večinoma od nemških narodnjakov. Vsi oni, ki so prošili za avtografični podpis dr. Hugo Eekenerja, ga bodo dobili, a le fotografiranega.

O prošnjah za povratno potovanje v Nemčijo se bo sklepalo šele pozneje.

Umor ženske še ni pojasnjen.

NEW YORK, 21. oktobra. — Truplo Mrs. Alt Bonelo, žene bančnega roparja, katero so našli umorjeno preteklo sredo zjutraj v njenem stanovanju v Queensu, mora biti reklamirano še danes, ker bo sicer pokopano jutri na Potters Fieldu, kot je izjavila policija večeraj. Domneva se, da bo prišla njena mati iz Pennsylvanije ter reklamirala truplo svojega otroka.

Čikaški hotel bombar-diran.

CHICAGO, Ill., 21. oktobra. — Bombni napadaleci so vrgli karton s črnim smodnikom na poro na zadnji stran Crescent Arms hotela na Sheridan Road. Eksplozija je uničila zadnji del poslopja. ranila neko žensko ter vrgla iz postelje nekako sto gostov v hotelu.

Fletcher se je poslovil od Mussolinija.

RIM, Italija, 21. oktobra. — Ministrski predsednik Mussolini je sprejel večeraj v posebni avdijenci ameriškega poslanika Henry Fletcherja, ki bo odpotoval iz Rima v Napolj, da se vkrea na parnik Roma dne 24. oktobra. Fletcher bo odšel v Philadelphijo, da glasuje, nakar bo odpotoval naprej v Washington.

100 OSEB BIRADO NOCOJ BO GOVORIL HOVER V NEW YORK CITY

Kandidat je sestavil govor, katerega bo imel noč v Madison Square Garden. — Hoover bo v New Yorku v glavnem povdarjal prosperiteto. Obširen načrt za zabavanje nominiranca v Waldorf.

WASHINGTON, D. C., 21. oktobra. — Glavni namen republikanskega naskoka v mestu New Yorku, kjer se bo mudil Herbert Hoover ves ponedeljek, bo opozoriti z govorniške platforme na prosperiteto ter pozvati sodelavce pri volitvah k tršim in odločnejšim naporom.

Republikanski predsedniški kandidat je sestavil govor, katerega bo imel v Madison Square Garden, več kot dva tedna ter ni še napravil svojih zaključnih revizij. Govor bo njegovo mojstrsko delo, ker bo predstavljal njegov zadnji veliki zamah na iztoku. Pozneje večeraj popoldne je bilo število njegovih posetnikov skraćeno na minimum, da se mu dovoli koncentrirano delo.

Po obisku v cerkvi se bo napotila Hooverjeva skupina na kolozdvor ter dospela v New York ob pol 10 zvečer, kjer se bo takoj napotila v hotel Waldorf-Astoria.

Čeprav bo Mr. Hoover posvetil nekaj ur posvetovanjem z mestnimi državnimi voditelji, je sklenil, da ne bo zavzel nikakega diktatorskega stališča v razpravah glede kampanjskih taktik v New Yorku. Prepričan je namreč, da vedo izkušeni newyorški politiki zelo dobro, kje in kako se je treba lotiti stvari.

Na Pennsylvanija postaji v New Yorku bo sprejel Mr. Hooverja in njegovo ženo poseben komitej, obstoječ iz Davida Pomeroy, podnčelnika republikanskega narodnega komiteja, in drugih.

Republikanski voditelji iz newyorške države bodo pozdravili Hooverja, ko bo stopil v zajtrkovalno sobo v ponedeljek zjutraj za prve dogodke dneva.

Hoover bo sprejel skupine zunaj rojenih volilcev tekem jutra ter noči, od desetih, zastopnike časopisja. Soglasno z dosedanjimi načrti bo pozdravil Hoover različne skupine zunaj rojenih individualno, ker mu hočejo voditelji vsake posamezne skupine zagotoviti podporo njih pristašev ter se mu zahvaliti za pomoč, katero je nudil rojakom tekem svetovne vojne in po zaključenu slednje.

ODLOČITEV O REPARACIJAH

London dvomi o skorajšnji odločitvi glede reparacij. — Poudarja, da je največja diskretnost bistvena po mornariškem kompromisu.

LONDON, Anglija, 21. oktobra. Čeprav so pričele zopet krožiti novice, da je ta narod pripravljen na rešitev enega svojih največjih problemov, je nastopila diplomacija dežele preko Pariza in ne preko Londona ter trdi, da se ni sklenilo ničesar pozitivnega glede vprašanja reparacij.

V odličnih krogih izjavljajo, da je Anglija temeljito razočarana vsled svojega zadnjega pustolovstva v sodelovanju z Francijo in da ni vsled tega vrjetno, da bi se spustila na kak prenegljen način v kak splošni dogovor, ki bi imel za predmet uravnavo vojnega dolga.

Francoska poročila so večeraj javljala, da so angleški minister Churchill, francoski ministrski predsednik Poincare in Parker Gilbert, generalni reparacijski agent, skoro uravnali reparacijski problem.

300,000 ljudi obišče vsaki dan Chicago.

CHICAGO, Ill., 21. oktobra. — Več kot 300,000 oseb obišče Chicago vsaki dan, kot razvidno iz neke statistike. Petdeset teh ljudi pride vsaki dan v mesto s pomočjo aeroplanov.

DENARNA NAKAZILA

Za Vaše ravnanje naznanjamo, da izvršujemo nakazila v dinarjih in lirah po sledečem ceniku:

v Jugoslavijo		v Italijo	
Din. 1,000	\$ 18.40	Lir 100	\$ 5.90
" 2,500	\$ 45.75	" 200	\$ 11.50
" 5,000	\$ 91.00	" 300	\$ 16.95
" 10,000	\$ 181.00	" 500	\$ 27.75
" 11,110	\$ 200.00	" 1000	\$ 54.50

Stranke, ki nam naročajo izplačila v ameriških dolarjih, opozarjamo, da smo vsled sporazuma z našim zvezam v starem kraju v stanu znižati pristojbino za taka izplačila od 3% na 2%.

Pristojbina znaša sedaj za izplačila do \$30. — 60c; za \$50 — \$1; za \$100 — \$2; za \$200 — \$4; za \$300 — \$6.

Za izplačilo večjih zneskov kot goraj navedeno, bodisi v dinarjih lirah ali dolarjih dovoljujemo še boljše pogoje. Pri velikih nakazilih priporočamo, da se poprej z nam sporazumete glede načina nakazila.

IZPLAČILA PO POŠTI SO REDNO IZVRŠENA V DVEH DO TREH TEDNIH
"NUJNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO PO CABLE LETTER ZA PRISTOJBINO \$1.—"

SAKSER STATE BANK

32 CORTLANDT STREET, NEW YORK, N. Y.
TELEPHONE: CORTLANDT 4687

GLAS NARODA

(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, President Louis Benedik, Treasurer

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
82 Cortlandt St., Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto velja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
in Kanado	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Za četrt leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniš nedelj in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošiljati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnjo bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876

NACIJONALISTIČNA KITAJSKA

Nacijonalistična vlada v Nankingu postaja nestrpna. In ima za to dovolj vzroka. Že zopet je poslala velesilam poslanico, v kateri zahteva odpravo eksteritorialnih pravic, pri katerih velesile še vedno vztrajajo.

Nadalje zahteva odpravo posebnih sodišč, ki jih vzdržujejo velesile na Kitajskem.

Po vsej pravici zahteva pravosodje nad vsemi, v Kitajski živečimi osebami — pa naj bodo Kitajci ali inozemci — ako pridejo v konflikt s kitajsko postavo. Zahteva glede pravosodja je seveda le stranskega pomena.

Kitajski nacijonalistični vladi gre predvsem zato, da bi odpravila vse pogodbe, ki so jih vsilile velesile prejšnjim kitajskim vladam.

Te pogodbe določajo naprimer, da je vsa trgovina z inozemstvom podvržena carini. Od te carine naj bi pripadel gotovi del tudi Kitajcem. Toda ko so hoteli Kitajci kolektati ta delež, so jim zaplenili razni tujezemski finančni kontrolorji.

Inozemstvo je vedno določalo, kakšno carino naj ima Kitajska in koliko naj od te carine pripade velesilam.

Nadalje je bilo po postavi določeno, kje se smejo naseljevati tujci, ki so nato domačine nesramno izrabilili in izkoriščali.

V vseh večjih kitajskih mestih je bil takorekoč dvojni svet. V enem so živeli Kitajci, v drugem pa njihovi izkoriščevalci.

Nova Kitajska hoče pomesti s tem dualizmom. Velesile se bodo seveda branile kot bodo vedele in znale, kajti tako sijajnim dohodkom kot so jih imele na Kitajskem, se je le težko odpovedati.

Kitajsko-ameriška Sung-MacMurray pogodba, ki jamči Kitajski avtonomijo nad carino, je prvi odločilni korak k končnemu razveljavanju vsilenih pogodb.

Nankinska vlada enostavno izjavlja, da so pogodbe potekle ter da so vbodoče neveljavne.

Vlada Združenih držav seveda ni iz golega človekoljubja ugodila novi Kitajski. Gospodje se hočejo prilizniti kitajski nacijonalistični vladi.

Kajti če bi prišlo kdaj do kakega spora med Kitajsko in Japonsko, bi se Združene države enostavno postavile na stran Kitajske ter se zavzele za "njene interese".

V Washingtonu bi namreč pod nobenim pogojem ne trpeli, da bi bil Tokio močnejši kot je že danes.

Kitajska nacijonalistična vlada je navidez zgrajena na trdem temelju.

Amerika, pa tudi Anglija sta na njeni strani ter hočeta na vsak način preprečiti ponovitev državljskih vojn.

Velesile hočejo Kitajsko stabilizirati, ozdraviti njeno finančno stanje ter razviti kitajsko gospodarstvo z evropsko-ameriškim denarjem.

Vse to skušajo doseči, samo da bi iztrebili ves sovjetski vpliv iz Kitajske.

To se jim je v gotovi meri posrečilo. Kaj Šek, morilec tisočerihih revolucionarjev, je predsednik nove Kitajske ter uživa vse zaupanje Londona in Washingtona.

Mednarodni finančni kapital se lahko v vseh ozirih zanese nanj.

Kitajska je sedaj v kapitalističnem razvojnem stanju. Tuj kapital bo ustvaril kitajsko industrijo in kitajski proletarijat, ki si bo moral sem izvojevati svoje pravice.

ARMADNI KARNEVAL

Vadstvo Army War College, Washington, D. C., je priredilo pred kratkim velik karneval, kojega čisti dobiček je bil namenjen Armadni Pomožni Družbi. Prireditve se je udeležil tudi predsednik Coolidge s svojo soprogo. Leva na sliki je znana igralka Miss Barbara Kent, desni je pa vojni tajnik Dwight F. Davis.

Jugoslavia irredenta.

Politično društvo "Edinost"

Ko je tržaški prefekt pred enim letom razpuščal slovenska društva, je menda pozabil na politično društvo "Edinost" v Trstu. Nič čudnega ni, če bi bil res pozabil na obstoj društva, čigar delovanje se je bilo v prihodnjih treh letih omejilo samo na pisarno, ki je brezplačno posredovala v voodškodninskih in pokojninskih zadevah. V zadnji polemiki med "Popolom di Trieste" in "Edinostjo" pa je bil opozorjen, da to društvo še obstaja. In zato je bilo razpuščeno. Motivacija? — Društvo je pod prevezo gojenja jezika (!!) uganjalo protitalijanske in protifašistično propagando. Na kakšno "gojenje jezika" namiguje pretek — je in bo menda tudi ostalo uganka. V pisarno Političnega društva je prišlo osem policijskih agentov. Predložili so ukrep o razpustu in izjavili, da morajo napraviti preiskavo in zapleniti društveno imetje. Preiskava je bila popolne prekinitve in se je drugi dan nadaljevala. Pisarna je zaprta in zastražena. Ustanovilo se je društvo, ko se je med tržaškimi Slovenci začelo prvo prebujenje. Razpuščeno pa je bilo v dnevi najtemnejšega robstva.

Spomenik na Krnu

Nedavno je bil inavguriran italijanski spomenik na Krnu. Zgrajba je postavljena kakih sto metrov od vrha na južnem delu na končni točki poti, ki vodi iz Drežnice navzgor. Vse je iz kamna in cementa, polovica zgradbe s fasado s štirimi stebri je zunaj skalovja, druga polovica pa je vdolana v skale. Na stebrih počivajo rimski orli in vrh fasade je latinski napis "Victoribus esto!" V spomin zmagovalcem ki so zavzeli Krn, je postavljen spomenik. V zgradbi sta dva prostora z obsejem 42 kvadratnih metrov. Prvi prostor ima štiri okna in bo služil turistom za zavetišče in okrepčevališče, v drugem, ki dobiva luč iz velikega svetilnika, je 21 visečih postelj v jasknega tipa. Inavguracija je bila klaverna. Dež je lil kakor iz škafa, veter je tulil, grmelo je in treskalo. Vrh Krna je bil zavil v neprodirno meglo. Obetal se je siljajen poset Krna povedom inavguracije, pa je bilo vse hudo žalostno. V Čedadu je bilo še precej alpeincev in drugih ljudi, ki so hoteli na Krn k otvoritvi zavetišča in spomenika, v Drežnici jih je bilo že mnogo manj, do spomenika jih pa ni prišlo niti sto, pa so mislili, da jih bo najmanj dva tisoč. Stari general Etna je v zavetišču moker kot mis imel otvoritveni govor, potem so spregovorili še par besed zastopniki vlade, nato a so jo odkurili niki vlade, nato pa so jo odkurili

vsil nazaj v dolino... Sivi Kr se je branil italijanskih gostov.

Tudi v cerkvi pozivajo ljudi na delo v Argentino!

Z Buzešine v Istri poročajo, da se pripravljajo zopet večja skupina domačinov na pot v Argentino. Tam je že mnogo Istranov. Čuli so celo v cerkvi poziv na delo v Argentino, češ da so doma razmere pretižke, pa da se nudi zaslužek v Ameriki! Kmetje se niso bogli dovolj načuditi, da so čuli celo v cerkvi nasvet, da na se izselijo s svoje rodne grude. Fašisti delajo v to smer z vso silo, sedaj prihaja tudi cerkev njim v pomoč in duhovnik kaže pot domačem slovenskemu prebivalstvu v Ameriko, da se polasti polagoma njegove zemlje laški želje.

Nov opomin

so dobili iz Sežane fašistični politični tajniki (Nazionalijeve cone. Takih opominov in okrožnic imajo že cele kufe, da ne vedo več, kaj naj prav za prav počno, da bo Grazioli zadovoljen. Z opominom jim razlaga, da ne smejo nikdar mirovati. Oni so voditelji, zaupniki, velika je njihova odgovornost. Vedno morajo biti pripravljeni na boj. Politični tajnik mora biti element, ki vse vidi in vse ve, ki nadzoruje in vzpodbuja. Kdor do večera v okvirju časovne možnosti ni nič storil za fašizem, ta ni vreden zaupanja, katero imajo do njega bijerarhi. "Zadnje epizode pomenijo reakcijo proti napredovanju fašizma. Reakcija pomeni, da naša penetracija zadeva v živo tudi že zunaj meje." (!) Politični tajniki morajo pomirjevati prebivalstvo in odbijati domnevo da je Kras brlog brigantov.

Mussolinijevi milijoni za Furlane.

Goriški zvezni tajnik Caccese je imel s "Piccolovim" poročevalcem razgovor, iz katerega je razvidno, da se imajo Mussolinijevi goriški pokrajini radi letošnje suše v pomoč obljubljeni milijoni porabiti po večjem delu za furlanski kos dežele. Caccese hvali Furlane, da so udani fašizmu. Pa to ni res. Sedaj hoče s sušo dano priliko izkoristiti za pridobitev furlanskega ljudstva, pa če po tem za "drugorodec" ostane za pomoč le kaj malega ali pa nič! Seveda, ako se tisti obljubljeni milijoni sploh premaknejo iz Rima....

"Tukaj se sme peti samo italijansko!"

V neki gostilni pri Sv Mariji Magdaleni v Trstu se je razvil prepir in prepel med gosti zvečer 23. januarja 1927. Par Slovencev je zapel neko slovensko pesem, nahrulili jih neki Balž Za-

go in zavpil, da se sme peti takaj samo po italijansko. delavec Sila pa je odvrnil, da se sme peti poljubno kakor kdo hoče, tudi turško. Nastal je prepir in pretep, sledila je ovadba in do sodne razprave je prišlo šele te dni. Obtožencev je bilo 5, navzoči samojno na mesec dni zapora vsak. S takimi stvarmi zapravljajo dragi čas sodišča, resne, nujne zadeve, katerih zavlacavanje donasa prizadetim strankam škodo, pa ne morejo priti na vrsto.

V Roču

v Istri je umrla lani na porodu Albina Grženčeva. Splošna sodba je bila, da je kriv tamošnji zdravnik dr. Cucehiara Orozniki so to sporočili oblasti in dr. Cucehiara je prišel pred pulske sodnike. Razprava je potekla v moralnem in profesionalnem oziru za laškega zdravnika neugodno bil pa je oproščen zaradi pomanjkanja dokazov. Zdravnik ni bil s tem zadovoljen zatej je podal priziv z namenom, da ga tržaško sodišče očisti madežev, ki so mu jih nametali v Roču in pred sodiščem v Pulji. Tržaško sodišče je res izreklo oprostitev z željeno motivacijo, toda ljudsko mnenje o laškem zdravniku v Roču je ostalo neizpremenjeno.

Vsi so odstopili

Na Malem Lošnju je odstopil fašistični tajnik Morin, odstopil je z njim vse direktorji in končno še podest Tarabochia. Fašizem upropašča občine Kdor ima za ljudstvo kaj sreča, mora nehati delati po fašistični navodilih.

POGLAVJE O JETIKI

Pod pokroviteljstvom Društva narodov zboruje v Rimu konferenca Mednarodne protituberkulozne zveze. Znani francoski raziskovalec Calmette je poročal o svojih najnovejših raziskavanjih, ki so ga dovedla do mnenja, da obstajajo poleg vidnih bacilov, ki povzročajo jetiko, tudi nevidni. Ti bacili so tako silno majhni, da jih tudi najboljši drobnogled ne odkrije. Če bi se ta Calmette-ova domneva izkazala kot resnična, bi to pomenilo, da je nevarnost pred okuženjem z jetiko še vse večja, nego je to znano doslej. Po teh bacilih bi bilo okuženje možno že v maternem telesu. Razen tega bi mogli te bacile prenašati tudi bolniki, ki nimajo nobenih odprtih jetičnih mest; ti bolniki so doslej veljali kot nevarni za svojo okolico. Calmette-ovo mnenje so v debati mnogi govorniki pobijali kot zmotno.

Zanimiva so bila poročila, ki ugotavljajo, da jetika v mestih ponehne — pač zaradi raznih protituberkuloznih zdravstvenih odredb in ustanov — da pa na deželi narašča. Posebno ženske vedno česče obolevajo za jetiko. Zdravstvene oblasti morajo sedaj posebno skrb posvetiti razmeram na deželi.

Sovjetsko protituberkulozno odredbo je uvedla Italija, namreč obvezno zavarovanje proti jetiki. O tem predmetu je poročal na konferenci italijanski minister Martelli. Odredba je v veljavi eno leto ter se je doslej zbralo na zavarovalnih prispevkih 304 milijone lir. Posamezna oseba plača 35 lir letno. Za jetičnike je po italijanskih bolnicah in ljudskih zdraviliščih na razpolago 20.000 postelj.

Konferenca je razpravljala dalje o kirurzičnem zdravljenju pljučne tuberkuloze (pneumotoraj), ki se izvrši na ta način, da se delovanje obolele polovice pljuč za nekaj časa ustavi. Po splošnih izkušnjah zdravnikov je to izredno učinkovito sredstvo za pobijanje tuberkuloze, ki je že marsikomu rešilo življenje, ko so ostala neuspešna vsa druga sredstva.

Agitacije za "Glas Naroda", naš veliki slovenski dnevnik v Ameriki.

PRAV VSAKDO - kdor kaj išče; kdo, kaj ponuja; kdor kaj kupuje; kdor kaj prodaja; prav vsakdo priznava, da imaj čudovit uspeh — MALI OGLASI v "Glas Naroda"

ZAKAJ SO NAŠE POŠILJATVE NAJCENEJŠE IN NAJHITREJŠE? KER JE NAŠ PROMET NAJVEČJI IN KER SO NAŠE ZVEZE V STAREM KRAJU NAJBOLE VPELJANE!

Udeležnost, ki izvira iz poslovanja v velikem obratu, pridejo našim strankam v korist.

Naši stroški za posamezna nakazila so manjši, valed česar se cene pri nas nižje kot pri agentu ali zavodu, ki mora vsaj enkrat vsako nakazilo v izvrženje v New York.

Hitrost našega poslovanja je nedosegljiva, radi našega velikega prometa lahko vzdržujemo tako obširno zvezo, da se posveča našim nalogom največjo pozornost.

Naše denarne nakaznice odpošiljamo s vsakim brezoparilkom, ki odputja iz New Yorka — toraj brez zamude in nadaljnega posredovanja.

Naše cene so objavljene dnevno v listu "Glas Naroda".

Za zvezo nad \$200.— računamo primerne nižje cene, katere vam radevolje sporočimo predno nam pošljete nalog.

Mi imamo največ poslov s strankami izven New Yorka, kar dokazuje, da se lahko ukvariti z našim poslovanjem vsak, pa najbo še tako daleč proč od poslovanja središča Amerike.

Posiljite toraj Vaše prihodnje denarne pošiljate nam v izvrženje.

SAKSER STATE BANK
82 CORTLANDT STREET, NEW YORK

Peter Zgaga

V družini se je pojavil vesel dogodek. Mlada mati je bila precej slaba, njen mož je pa ponosno stopical kot petelin.

Pri takih prilikah je treba marsikaj ukreniti in marsikaj preskrbeti.

In tako ga vidimo, srečnega o-feta, ko drvi po ulici, da bi si kmalu noge polomil.

Prijatelj ga vstavi in vpraša:

— Kaj pa je, za božjo voljo!

— Čestitaj mi! Oče sem.

— Čestitam, čestitam. Kaj ste pa kupili? Fanta ali punco?

— Ne vem zagotovo, toda zdi se mi, da je punca.

— Zakaj?

— Zato ker me je poslal dohtar v apoteko po pavder.

*

To se je zgodilo nekega večera v Downtownu.

Precej okisan rojak je vstavlil na ulici istotako okisanega neznanca in ga vprašal:

— Pa si me že kdaj prej videl?

— Ni, nikdar — je odvrnil neznanec.

— Pa veš, kdo sem?

— Ne, ne vem.

— Torej ne veš, kdo sem?

— Ne, ne vem.

— No, kako hudiča pa veš, da sem jaz?

*

Iz Kansas City poročajo, da je neki pes ogrizel dvajset oseb.

Ogrizeni se nahajajo v bolnišnici. Če so demokrati ali republikanci, poročilo ne omenja.

*

Srečen človek, ki ima lepo ženo in se lahko nanjo zanese.

Takih ljudi je hvala Bogu dosti, in so zavidanja vredni.

Saj veste, kakšna so stanovanja v New Yorku.

Sosed pozna tvoje, ti pa njegove razmere. Vse se vidi, vse se sliši, nobene stvari ni mogoče skriti.

Dober prijatelj je vstavil mladega zakonca rekoč:

— Ti, malo bolj previden bodi kar se žene tiče.

— Zakaj vendar? Take ni kot je moja žena. Moja žena je zlato.

— Saj ti verjamem. Vem, da jo imaš rad. Toda previden moraš biti. Pohujšanja ne smeš dajati sosedom.

— Kakšno pohujšanje?

— Vsak večer okno zagrni, pa bo. Ni treba, da bi vsi zijali, kaj počneta.

— Ne vem kaj misliš.

— I no, sinoči so vsi sosede videli, kako si v kuhinji ženo objemal in poljubljal.

— Lažeš, to pa že ni res.

— Kaj bi lagal. Vsi so videli. Jaz tudi. Sredi kuhinje sta stala in se objemala.

— Še enkrat ti pravim, da lažeš. Mene večeraj zvečer sploh doma ni bilo.

— A, tako, oprost, — se je zamislil prijatelj in začel ugibati, kateri je bil.

*

Mrko ga je pogledala in vprašala:

— Ali je res, da ugameš vsako misel?

— Res je.

— Ali veš, kaj sedaj mislim?

— Zdi se mi, da vem.

— Če veš, mi oprost, Good bye!

*

V Delaware zalivu so se pojavile ogromne jegulje.

Bog ve, kateri politični kandidat se bo pohvalil, da jih je on napodil v zaliv.

*

V Bostonu je razstavljen pralni stroj, ki naenkrat opere osemsto funtov perila.

Pravijo, da si bo republikanska stranka nabavila par takih strojev.

*

Dosedaj se je javilo še sto oseb, ki se hočejo podati za "Graf Zeppelinom" v Evropo. Želja ne bo vsem izpolnjena, ker je prostora komaj za dvajset oseb.

Kot so drage čitateljice gotovo že uganile, mene ne bo med temi dvajsetimi.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

V ČRNO NOČ

"Ali uganete, koga sem prejle, v mraku, srečal doli na poti?" je vprašal gostilniški gost.

"Koga?" so zazijali pivci. Vse glave so se dvignile.

"Enega izmed delavcev, ki so se potikali tod okrog, ko so pred tremi leti gradili železniški prog. Ko je opazil, da ga gledam, se je obrnil v stran, a to mu ni pomagalo: spoznal sem v njem Antonia Piemonteza."

Krémarija je zaevilila. Mož jo je vprašal:

"Mar si ga poznala?"

"Poznala," je odvrnila boječe. "Hodil je k nam na hrano, dokler je živel mati."

"Meni se vidi, da je to tisti, ki je šel, ne da bi bil plačal račun!"

"Ni tisti," je rekla žena in pogledala v tla.

Kakor da je preslišal te besede je krémár udaril s pestjo po mizi in zaklel:

"To vam je lopov! Napadel je delavce in ropal! Kolikor ga imam v spominu, se ne boji nikogar. In policija nas ne čuva, kakor bi bilo treba. Pred njim ne bo miru, dokler ne padejo dve, tri nedolžne žrtve..."

"Midim," se je oglašil gost v kotu, da bi nocoj morali paziti vsi, ki imajo kaj gotovine. Ta stvar se ne bo gladko končala. Antonio je opasen razbojnik!"

"Kakšen pa je?" je vprašal krémár.

"Črn, kakor sam vrag. Velike oči ima, ki se leskečejo kakor jeklo, v stas vitke, izredno prožen, pripravljen na vse..."

"Jaz spravim nocoj denar in samokres pod blazino," je rekel krémár in se široko zarežal, dasi ni mogel prikriti strahu pred razbojnikom.

Ko so se pivci razšli, je krémár zaklenil vrata. Vzel je denar iz predala in ga odnesel v prvo nadstropje pod zglatve. Sredi stopnic se je ustavil in rekel ženi:

"Šarlota, svetujem ti, da ne pihneš luči, ko prideš spat. Lopov se bo morda prestrašil svetlobe."

Lice mlade žene se je vznemirilo. Roka ji je tako zadržala, da ni mogla šivati dela, ki ga je držala v rokah. Spustila je šivanje v naročje in se zamislila:

Antonio se je vrnil! Noč in dan ga je čakala kakor bolnik solnea. Ni ga bilo! Ni prišel, čeprav se je zaklel, da pride ponjo in jo odvede s seboj! Naposled ji je umrla mati in je ostala sama. Kako naj sama vodi krémo, miri pijance?

Poiskala si je moža. Strahopetca? Popival je kakor najslabši gost in se je debelil od lenobe. In zdaj se je vrnil on, ki ga je čakala tako dolgo. Kaj bo zdaj? Nekaj se ho zgodelo, mora nekaj strašnega...

Šarlota si je otrla pot na čelu. Pomislila je da Antonio mogoče že lazi okrog hiše kakor takrat, ko je bila njena mati še živa.

Kakor nekdo je tudi nocoj čakala, da se pojavi. Držala je v rokah prav takšno šivanje in tudi srce ji je plalo kakor nekdanj. Zon jo je izpreletala po vsem telesu. V domišljiji je videla spopad med Antonijem in možem in privedi ji je naslikal Antonia mrtvaško bledega s preklanim čelom.

Ob dvanajstih je potrkalo na vrata. Šarlota je vstala, namerila korak k vratom in odprla. Spoznala sta se in se objela. V motni svetlobi sta se jedva razločila. Šepetala sta kakor v spovednici.

"Prišel sem pote," ji je rekel Antonio.

Šarlota mu je namignila, naj se kroti.

"Ali mati še čuje?" je vprašal.

"Ne mati... ona je že davno mrtva. Mož še čuje..."

"Mož... tvoj mož?" je vprašal ošupo.

Zamislila je v pričakovanju, da se bo nekaj zgodilo... Mogoče jo zabode z nožem, ustrelji s samokresom...

Antonio je buljil. Oči so mu stopile iz jam.

"Vidiš... mislila sem, da si pozabil name, pa sem se omožila. Dolgo sem čakala, da prideš, a ni te bilo. Zakaj nisi prišel?"

V njenem glasu se je topila žalost. Odgovor je zvenel obupno:

"Nisem mogel. Moral sem biti v Italiji. Kako naj ti povem vse?"

Položila mu je roke okoli vratu in ni mogla odoleti zavesti, da ga ne ljubi.

"Jadni Antonio!" se je razlilo po krčmi.

Bil je žalosten, mehak kakor dete. Pripovedoval je:

"Hodil sem nepretrgoma štiri najst dni. Spal sem v gozdovih, v razvaljenih skednjih in razdejanih kočah... Bili so mi za petami kakor pobegli divjačini... Prišel sem pote... Tudi meni je umrla mati. Hišiča na obali Pada je prazna. Zate sem jo popravil..."

Govoril je rahlo in mehko. Ramena so se mu vdiral ob vsaki besedi.

"Preden odideš, ti skuham malo

IZKORISTITE TO PROSTO ZDRAVNIŠKO SLUŽBO

Martinsko je vsaki nekoliko bolehen, pa ne dovolj, da bi klical zdravnika. Mi združujemo poseben department za one, ki nam pišejo po navete.

Ta department je pod vodstvom izvršujočega zdravnika s 25-letno izkušnjo. Z veseljem vam bo dal razne nasvete, na katere se boste lahko zanesli. Ko mu pišete, navedite natančno znake svoje bolezni.

Vsa vprašanja naslovite na: Medical Department, W. F. Severa Company, (Udeleževalci zanesljivih Severovih Domačin Zdravil), Cedar Rapids, Iowa.

—Adv't.

kave," je dejala Šarlota z matersko nežnostjo. "Samo tiho hodi, da te ne čuje mož, ki spi v sobi."

"V najini sobi," je vprašal Antonio.

Spogledala sta se in se nasmehnila.

Antonio je popil kavo in ji dal roko:

"Zbogom!"

Šarlota je tiho odprla vrata. Plamen svetiljke je plasnul v prepihu. Poletna noč ju je šeegetala y nozdri.

Antonio je obstal na pragu in se zadržal v njene oči z žalostjo in poželenjem. Mislili si je, da ga bo noč požrla, kakor ga je prišla. Šarlota bo otrok mirnega življenja, brez strasti in bolesti. Premašala bo z možem križe življenja vdano in potrpežljivo. On pa... in se bo potikal po svetu. Lovili ga bodo, gonili kakor psa in on bo bežal pred zasledovalci.

Privzdignil je kljuben, pod katerim so bili sprejeti v mastno kepo njegovi črni, gosti lasje. Še enkrat se je zasvetilo njegovo lice, napeto, kakor da je namazano z oljem. Potem so zasijale izpod čela velike, bleščeče in sijaje oči. Šarlota se je izvil iz grla krik:

"Antonio!"

Planil je po nji kakor tiger. Zadel jo na rame in se izgubil z njo v črno noč.

PRIJATELJA, KI SE NISTA

NIKDAR VIDELA

V Kingstownu na Irskem je umrl 82 let star možakar. Na njegov pogreb je prišel neki starček približno istih let iz Hastingsa na Angleškem. Oba moža sta si bila že 60 let najboljša prijatelja, čeprav se nista nikoli videla. To je bilo takole:

L. 1868. je umrl na visokem morju mlad irski mornar. Eden njegovih prijateljev, baš omenjeni starček iz Hastingsa, je sporočil vest o tej smrti mornarjevemu bratu v Kingstownu. Ta mu je odpisal, oni je poslal drugo pismo in tako se je razvil med obema pravo prijateljsko razmerje, ki je trajalo vse do letosnjega leta, ko je Kingstownčan umrl. Oba prijatelja sta bila preveč revna, da bi si lahko dovolila obiske. Pozneje sta se poročila, dobila sta otroke in sta se mogla še manj obiskati. A vendar sta se tudi njupi družini spoprijateljili po pisemskem potu. Šele sedaj, ko je eden izmed obeh umrl je drugi zbral toliko denarja, da ga je mogel posetiti vsaj na zadnji poti.

Ne le siromašna Evropa, tudi bogata Amerika je uvedla režim bankovcev. Podoba je torej, kakor da je postalo srebro in zlato neaktualno. Nevarnost novega režima pa je v tem, da je papir

po režimu srebrnega in zlatega denarja prehajamo v dobo papirnega denarja.

Ne le siromašna Evropa, tudi bogata Amerika je uvedla režim bankovcev. Podoba je torej, kakor da je postalo srebro in zlato neaktualno. Nevarnost novega režima pa je v tem, da je papir

po režimu srebrnega in zlatega denarja prehajamo v dobo papirnega denarja.

Ne le siromašna Evropa, tudi bogata Amerika je uvedla režim bankovcev. Podoba je torej, kakor da je postalo srebro in zlato neaktualno. Nevarnost novega režima pa je v tem, da je papir

po režimu srebrnega in zlatega denarja prehajamo v dobo papirnega denarja.

Ne le siromašna Evropa, tudi bogata Amerika je uvedla režim bankovcev. Podoba je torej, kakor da je postalo srebro in zlato neaktualno. Nevarnost novega režima pa je v tem, da je papir

po režimu srebrnega in zlatega denarja prehajamo v dobo papirnega denarja.

Ne le siromašna Evropa, tudi bogata Amerika je uvedla režim bankovcev. Podoba je torej, kakor da je postalo srebro in zlato neaktualno. Nevarnost novega režima pa je v tem, da je papir

po režimu srebrnega in zlatega denarja prehajamo v dobo papirnega denarja.

Ne le siromašna Evropa, tudi bogata Amerika je uvedla režim bankovcev. Podoba je torej, kakor da je postalo srebro in zlato neaktualno. Nevarnost novega režima pa je v tem, da je papir

po režimu srebrnega in zlatega denarja prehajamo v dobo papirnega denarja.

Ne le siromašna Evropa, tudi bogata Amerika je uvedla režim bankovcev. Podoba je torej, kakor da je postalo srebro in zlato neaktualno. Nevarnost novega režima pa je v tem, da je papir

po režimu srebrnega in zlatega denarja prehajamo v dobo papirnega denarja.

Ne le siromašna Evropa, tudi bogata Amerika je uvedla režim bankovcev. Podoba je torej, kakor da je postalo srebro in zlato neaktualno. Nevarnost novega režima pa je v tem, da je papir

po režimu srebrnega in zlatega denarja prehajamo v dobo papirnega denarja.

Ne le siromašna Evropa, tudi bogata Amerika je uvedla režim bankovcev. Podoba je torej, kakor da je postalo srebro in zlato neaktualno. Nevarnost novega režima pa je v tem, da je papir

po režimu srebrnega in zlatega denarja prehajamo v dobo papirnega denarja.

Ne le siromašna Evropa, tudi bogata Amerika je uvedla režim bankovcev. Podoba je torej, kakor da je postalo srebro in zlato neaktualno. Nevarnost novega režima pa je v tem, da je papir

po režimu srebrnega in zlatega denarja prehajamo v dobo papirnega denarja.

Ne le siromašna Evropa, tudi bogata Amerika je uvedla režim bankovcev. Podoba je torej, kakor da je postalo srebro in zlato neaktualno. Nevarnost novega režima pa je v tem, da je papir

po režimu srebrnega in zlatega denarja prehajamo v dobo papirnega denarja.

Ne le siromašna Evropa, tudi bogata Amerika je uvedla režim bankovcev. Podoba je torej, kakor da je postalo srebro in zlato neaktualno. Nevarnost novega režima pa je v tem, da je papir

po režimu srebrnega in zlatega denarja prehajamo v dobo papirnega denarja.

Ne le siromašna Evropa, tudi bogata Amerika je uvedla režim bankovcev. Podoba je torej, kakor da je postalo srebro in zlato neaktualno. Nevarnost novega režima pa je v tem, da je papir

po režimu srebrnega in zlatega denarja prehajamo v dobo papirnega denarja.

Ne le siromašna Evropa, tudi bogata Amerika je uvedla režim bankovcev. Podoba je torej, kakor da je postalo srebro in zlato neaktualno. Nevarnost novega režima pa je v tem, da je papir

po režimu srebrnega in zlatega denarja prehajamo v dobo papirnega denarja.

Ne le siromašna Evropa, tudi bogata Amerika je uvedla režim bankovcev. Podoba je torej, kakor da je postalo srebro in zlato neaktualno. Nevarnost novega režima pa je v tem, da je papir

po režimu srebrnega in zlatega denarja prehajamo v dobo papirnega denarja.

Ne le siromašna Evropa, tudi bogata Amerika je uvedla režim bankovcev. Podoba je torej, kakor da je postalo srebro in zlato neaktualno. Nevarnost novega režima pa je v tem, da je papir

po režimu srebrnega in zlatega denarja prehajamo v dobo papirnega denarja.

Ne le siromašna Evropa, tudi bogata Amerika je uvedla režim bankovcev. Podoba je torej, kakor da je postalo srebro in zlato neaktualno. Nevarnost novega režima pa je v tem, da je papir

po režimu srebrnega in zlatega denarja prehajamo v dobo papirnega denarja.

Ne le siromašna Evropa, tudi bogata Amerika je uvedla režim bankovcev. Podoba je torej, kakor da je postalo srebro in zlato neaktualno. Nevarnost novega režima pa je v tem, da je papir

po režimu srebrnega in zlatega denarja prehajamo v dobo papirnega denarja.

Ne le siromašna Evropa, tudi bogata Amerika je uvedla režim bankovcev. Podoba je torej, kakor da je postalo srebro in zlato neaktualno. Nevarnost novega režima pa je v tem, da je papir

po režimu srebrnega in zlatega denarja prehajamo v dobo papirnega denarja.

Ne le siromašna Evropa, tudi bogata Amerika je uvedla režim bankovcev. Podoba je torej, kakor da je postalo srebro in zlato neaktualno. Nevarnost novega režima pa je v tem, da je papir

po režimu srebrnega in zlatega denarja prehajamo v dobo papirnega denarja.

Ne le siromašna Evropa, tudi bogata Amerika je uvedla režim bankovcev. Podoba je torej, kakor da je postalo srebro in zlato neaktualno. Nevarnost novega režima pa je v tem, da je papir

po režimu srebrnega in zlatega denarja prehajamo v dobo papirnega denarja.

Ne le siromašna Evropa, tudi bogata Amerika je uvedla režim bankovcev. Podoba je torej, kakor da je postalo srebro in zlato neaktualno. Nevarnost novega režima pa je v tem, da je papir

po režimu srebrnega in zlatega denarja prehajamo v dobo papirnega denarja.

BANKOVCI NA DENARNEM TRGU

Znameniti francoski ekonom profesor Charles Gide je napisal razpravo "Le fin du bimetalisme," v kateri obravnava usodo kovanega denarja in njegovo vlogo v prihodnosti. "Režim bimetalnega novca je bil že pred vojno obsojen na smrt", piše prod. Gide in razklada dalje, da je prišel francoski kovani denar že l. 1914, skoro na psa. Frank, ki je veljal za zakonito osnovno edincio kovanega denarja, je postajal kovinsko bolj nečist dokler dokler ni postala njegova sestavina popolnoma iluzorična glede vrednosti. Edino izjemo je že tedaj tvoril kovani novec za pet frankov.

Toda tudi njegova vrednost je bila bolj teoretična nego praktična. Predvsem je prišlo tega denarja zelo malo v promet, katastrofa srebrnega kovanega novca pa je dosegla višek, ko se je srebro pocenilo. Odkrili so namreč nove rudnike in začeli pospeševati njih izkoriščanje. Že to dejstvo samo na sebi tlačilo režim bimetalizma k tlom in bela kovina se je morala naposled nadomestiti z rumeno, zlatom. Srebro je torej že pred svetovno vojno prišlo ob pravo, prejšnjo vrednost. O tem priča tudi naslednje: 1 kg srebra, ki je svojčas veljal 200 francoskih frankov, je padel na devetdeset frankov ki logram zlata, za katerega je bilo treba odtehtati petnajst in pol kg srebra, se je podražil in so zanj zahtevali šest in trideset kg srebra. Na podlagi tega razmerja je vrednost srebrnega denarja globoko padla, cena zlata pa je silno poskočila.

Strokovnjaki menijo, da je bila glavna napaka bimetalizma v tem, da so spajali zlato in srebro, dve kovini, ki sta si bili zelo neenakovredni. Srebrni denar tedaj prihaja iz prometa in kolikor še eksistira, je mnogo manjši kakor je bil prej. Za njegovo velikost so merodajni tudi psihološki razlogi.

Latinska denarna unija, na kateri so bile interesirane tudi balkanske države, je tudi radi razvrednotenja srebra morala razpasti. Danes vidimo, da je denar v teh deželah stabiliziran na podlagi njihove finančne moči. Tako je n. pr. Italija ostala pri 26 centimih, Francija pri 20, Belgija pri 14. Edino Švica je ohranila svoj denar na prejšnji višini.

Po režimu srebrnega in zlatega denarja prehajamo v dobo papirnega denarja.

Ne le siromašna Evropa, tudi bogata Amerika je uvedla režim bankovcev. Podoba je torej, kakor da je postalo srebro in zlato neaktualno. Nevarnost novega režima pa je v tem, da je papir

po režimu srebrnega in zlatega denarja prehajamo v dobo papirnega denarja.

Ne le siromašna Evropa, tudi bogata Amerika je uvedla režim bankovcev. Podoba je torej, kakor da je postalo srebro in zlato neaktualno. Nevarnost novega režima pa je v tem, da je papir

po režimu srebrnega in zlatega denarja prehajamo v dobo papirnega denarja.

Ne le siromašna Evropa, tudi bogata Amerika je uvedla režim bankovcev. Podoba je torej, kakor da je postalo srebro in zlato neaktualno. Nevarnost novega režima pa je v tem, da je papir

po režimu srebrnega in zlatega denarja prehajamo v dobo papirnega denarja.

Ne le siromašna Evropa, tudi bogata Amerika je uvedla režim bankovcev. Podoba je torej, kakor da je postalo srebro in zlato neaktualno. Nevarnost novega režima pa je v tem, da je papir

po režimu srebrnega in zlatega denarja prehajamo v dobo papirnega denarja.

Ne le siromašna Evropa, tudi bogata Amerika je uvedla režim bankovcev. Podoba je torej, kakor da je postalo srebro in zlato neaktualno. Nevarnost novega režima pa je v tem, da je papir

po režimu srebrnega in zlatega denarja prehajamo v dobo papirnega denarja.

Ne le siromašna Evropa, tudi bogata Amerika je uvedla režim bankovcev. Podoba je torej, kakor da je postalo srebro in zlato neaktualno. Nevarnost novega režima pa je v tem, da je papir

po režimu srebrnega in zlatega denarja prehajamo v dobo papirnega denarja.

Ne le siromašna Evropa, tudi bogata Amerika je uvedla režim bankovcev. Podoba je torej, kakor da je postalo srebro in zlato neaktualno. Nevarnost novega režima pa je v tem, da je papir

po režimu srebrnega in zlatega denarja prehajamo v dobo papirnega denarja.

Ne le siromašna Evropa, tudi bogata Amerika je uvedla režim bankovcev. Podoba je torej, kakor da je postalo srebro in zlato neaktualno. Nevarnost novega režima pa je v tem, da je papir

po režimu srebrnega in zlatega denarja prehajamo v dobo papirnega denarja.

Ne le siromašna Evropa, tudi bogata Amerika je uvedla režim bankovcev. Podoba je torej, kakor da je postalo srebro in zlato neaktualno. Nevarnost novega režima pa je v tem, da je papir

po režimu srebrnega in zlatega denarja prehajamo v dobo papirnega denarja.

Ne le siromašna Evropa, tudi bogata Amerika je uvedla režim bankovcev. Podoba je torej, kakor da je postalo srebro in zlato neaktualno. Nevarnost novega režima pa je v tem, da je papir

po režimu srebrnega in zlatega denarja prehajamo v dobo papirnega denarja.

Ne le siromašna Evropa, tudi bogata Amerika je uvedla režim bankovcev. Podoba je torej, kakor da je postalo srebro in zlato neaktualno. Nevarnost novega režima pa je v tem, da je papir

po režimu srebrnega in zlatega denarja prehajamo v dobo papirnega denarja.

Ne le siromašna Evropa, tudi bogata Amerika je uvedla režim bankovcev. Podoba je torej, kakor da je postalo srebro in zlato neaktualno. Nevarnost novega režima pa je v tem, da je papir

po režimu srebrnega in zlatega denarja prehajamo v dobo papirnega denarja.

Ne le siromašna Evropa, tudi bogata Amerika je uvedla režim bankovcev. Podoba je torej, kakor da je postalo srebro in zlato neaktualno. Nevarnost novega režima pa je v tem, da je papir

po režimu srebrnega in zlatega denarja prehajamo v dobo papirnega denarja.

Ne le siromašna Evropa, tudi bogata Amerika je uvedla režim bankovcev. Podoba je torej, kakor da je postalo srebro in zlato neaktualno. Nevarnost novega režima pa je v tem, da je papir

po režimu srebrnega in zlatega denarja prehajamo v dobo papirnega denarja.

Ne le siromašna Evropa, tudi bogata Amerika je uvedla režim bankovcev. Podoba je torej, kakor da je postalo srebro in zlato neaktualno. Nevarnost novega režima pa je v tem, da je papir

po režimu srebrnega in zlatega denarja prehajamo v dobo papirnega denarja.

poceni in da je emitiranje bankovcev zelo kočljivo. Če se bodo držale nekaj mej, seveda lahko postane papir prav tako dragocen kakor zlata in srebrna kovina. Če pa bo evropsko gospodarstvo nespametno in bo še nadalje tako pešalo kakor zadnja leta, ni pričakovati ničesar razen katastrofe. Tedaj pač ne bo drugega izhoda, kakor da se pravarani finančniki in razočarani državniki vrnejo zopet k srebru in zlatu...

IZ VELEMESTNEGA MOČ-VIRJA

Na Dunaju je napovedala konkurz velika trgovina s preprogrami Orendi. Vzrok poloma je prišel na dan šele pri naknadnem pregledovanju računov. Blagajničarka tvrdke, 47 letna Ema Šipkova, rodom iz Prage, je imela ljubčka, ki je bil oženjen, a je živel ločen od svoje žene in mu ni bilo nikdar dovolj denarja. Blagajničarka, ki se je bala, da se ne bi ljubček izneveril tudi njej, mu je dajala denarja kolikor ga je hotel. Že več let jo ukradla iz blagajne vsak večer po nekaj sto šilingov (100 šilingov je v jugoslov. denarju 800 dinarjev), njen ljubček pa je denar ponoči zapravljval v barih in zabaviščih ter si je zanj kupoval tudi ljubuzen drugih žensk.

Norbert Raimund Rubinek, kakor se je ljubček pisal, je živel zelo razkošno. Bil je po poklien trgovce, a je fungiral kot tak le papirju. Orendijeva tvrdka se je morala že letos spomladi sporazumeti s svojimi upniki zaradi plačil in je živela v veri, da se bo njeno finančno stanje sčasoma popravilo. To bi se bilo najbrže zgodilo, da ni imela pri glavi take trakuje, ki je požrla vsak večer sproti toliko, kolikor je bilo zaslužka podnevi.

Šipkova je svoje goljufije priznala in sedaj sta pod ključem oba, ona in njen ljubček. Njene defraudacije gredo v milijona, in kaznen za njen greh gotovo ne bo majhna.

Nervozna stoletje in Francoska Akademija

Znano je, da se francoski slovar izpopolnjuje samo po nasvetih in odločitvah Francoske Akademije, ki je vrhovna instanca v vseh zadevah, ki se tičejo francoskega jezika. Do te instance je sedaj segel jok in vpitje naše stoletja.

Nevrastenija, nevrasteničen, nevrologija, nevropat.

Zvezek, v katerem bodo te besede, izide aprila 1929. Tako dobiva tudi eksaktna znanost naše časa obeležje nervoznosti in živčne razstrojenosti, na katerem trpi z malimi izjemami vse človeštvo naše dobe.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DRŽAV

